

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Vlt. Nemine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

2. *Legatus non à Latere, sed ratione personæ, tantum provinciales absoluerè potest, dum in provincia existit.*

NOTANDVM Vn. Legatus à latere, vel qui cum potestate Legati à latere missus est, à die egressus sui ex Vrbe, vsque ad reditum in Urbem, quoscunque Clericorum percussores ab excommunicatione can. si quis suadente, 17. q. 4. absoluerè potest: dummodo à Pontifice reuocatus non sit, iuxta ea quæ dicam c. seq. Ita per sensum contrarium colligitur ex hoc c. & c. quod translat. supra eod. tit. & tradit Gl. communiter recepta, vermittuntur, Innoc. Imola n. 2. Abb. n. 3. Molinatr. 5. de iust. disp. 9. n. 4. Qui tamen rectè monent, quòd ab alijs casibus Papæ referuatis Legati à latere absoluerè non possint, absque speciali commissione, vti contat ex cit. c. quod translationem. Quamuis contrarium doceat Azor tom. 2. lib. 5. cap. 33. q. 6. vers. Item Legatus.

NOTANDVM II. Legatus non à latere, cui legationis officium, non ratione dignitatis, sed vt priuilegium personale competit, provinciales tantum absoluerè potest, dum in provincia existit. Ita per sensum contrarium colligitur ex hoc c.

Sed dubitatur primò: Vtrum absoluerè possint aliunde aduentantes, seu peregrinos, si sibi canonis censuram contraxerunt. Videtur esse negandum: arg. l. provinciales, 190. ff. de verb. signif. vbi dicitur, provinciales eos dicendos esse, qui in provincia domicilium habent. Nihilominus Hostiens. & Abb. hien. 6. probabiliter affirmant: Quia in materia fauorabili verbum provincialium latè accipi potest, vt omnes tum inhabitates, tum subditos comprehendat. At verò ratione delicti efficitur aliquis subditus iurisdictioni eius loci, in quo deliquit, c. vlt. de foro compet.

Dubitatur secundò: Si subditus seu provincialis in alieno territorio canonis excommunicationem contraxit, vtrum ad provinciam reuersus à Legato absolui possit? Negat Hostiensis in Sum. huius tit. §. Et in quo loco. Sed alij apud eundem, & apud Durand. cit. tit. §. nunc dicamus, n. 11, quos

sequitur Vincentius apud Smolam hic n. 9. & Abbas n. 6. Quia sicuti subditi extra territorium delinquentes ab Ordinario suo puniri possunt, arg. c. cum contingat, 13. de foro compet. ita & absolui.

Dubitatur tertio: Vtrum Legatus subditos alterius provincie absoluerè possit cum consensu Ordinarij eorum. Affirmat Durand. cit. §. Nunc dicamus, n. 9. Sed contrarium magis placet, quòd hic Abb. tradit n. 5. vbi generalem regulam tradit, quòd potestas alicui competens ex priuilegio, non possit ita prorogari sicuti quæ communi iure competit. Arbitror verò distinguendum esse; vtrum restrictio potestatis fiat in fauorem Ordinariorum, tum probabiliter dicitur eos prorogare posse, vt dixi in c. i. de suppl. negl. Prælator. An verò restrictio potestatis fiat in fauorem publicum, aut in fauorem ipsius principis priuilegiantis, tum inferiores prorogare non possunt: vt in casu proposito, quando nec ipsi Episcopi ab excommunicatione canonis absoluerè possunt, consequenter nec alijs potestatem extendere, Quare hoc loco dici potest, quòd qui priuilegium dare non potest, neque extendere possit.

CAPITVLVM VLT.

Nemine.

PARAPHRASIS.

Statuta, quæ Legatus in provincia condidit, durant tanquam perpetua, tamen Legatus recesserit. Sin autem causas alijs delegarit, & ante eius discessum citatio facta non sit, iurisdicctio delegatorum expirat.

SUMMARIVM.

1. *Iurisdicctio Legati expirat cum egressu eius è provincia.*
2. *In accessu & regressu ad provinciam, gestas insignia legationis.*
3. *Finitur Legati iurisdicctio quatuor potissimum modis. 1. Si ad certum tempus*

pus datus est, eo finito expirat eius iurisdictionio. 2. Si à Pontifice reuocatus sit, vel sponte prouincia egressus, non reuersurus. 3. Si dubium negotium retulit ad Papam, quoad illam causam iurisdictionio eius extincta est. 4. Morte eius finitur.

4. *Durant Legati statuta, etiam post mortem eius, & legatione finita.*
5. *Non potest Legatus statuta condere contra, sed bene præter ius commune canonicum, qua ad mores reformandos spectant.*

Ad ea tamen statuta, qua præiudicialia sunt, requiritur consensus eorum, quorum interest.

6. *Processus iudicialis incipit per citationem expeditam à iudice.*

NOTANDVM I. Posteaquam Legatus Apostolicus è prouincia egressus est, iurisdictionio eius expirat. Quare ex eo tempore non potest causam alicui delegare: cum enim ipsemet iurisdictionionem non exerceat, neque alteri eam mandare potest, arg. l. obseruare, 3. ff. de offic. Proconsulis. Et idem est in accessu ad prouinciam, quòd iurisdictionionis exercitium non habeat, nisi cum in prouinciam deuenit; nisi quòd ob necessitatem, quia v. g. infirmitate impeditus procedere non valet, alteri demandare possit, sicuti de Proconsule habetur in l. obseruare, 4. ff. de offic. Proconsul. Valere autem argumētum à potestate Proconsulis, aut Præsidis prouinciæ ad Legatum Apostolicæ Sedis, colligitur ex c. 2. hoc tit. in 6.

2. Cæterum in accessu, & regressu ad prouinciam Legatus insignia legationis gestat, atque imperium veluti in habitu tenet, arg. l. 2. & l. vi. ff. de offic. Proconsul. licet non quoad exercitium, saltem quod attinet ad iurisdictionionem contentiosam. Quid autem in iurisdictionione voluntaria possit, antequam in Urbem aduenerit, ex consuetudine petendum esse, significat Durandus cit. §. Finitur, n. 5. vbi testatur, quòd Legatus in transitu per vias & vicus populo benedicere solet. Pro pleniore intellectu, aduerte ex Hosti-

si in Sum. huius tit. §. vlt. Durando cit. §. Finitur, Gl. in c. præfenti, ver. finitur legatio, eod. in 6. Quòd Legati iurisdictionio quatuor potissimum modis finitur: Primò: Si ad certum tempus datus sit, eo finito extinguitur illius iurisdictionio, arg. c. de causis, ff. de offic. delegati. Secundò: Si Legatus à Pontifice reuocatus sit, vel sponte prouincia egressus sit, non reuersurus, arg. l. 3. ff. de offic. Præsidis: *Præses prouinciæ in sua prouinciâ homines tantum imperium habet, & hoc dum in prouinciâ est, nam si excesserit, priuatus est.* Nota autem, quod dixi, non reuersurus. Nam si prouinciâ ad tempus excedat, mox reuertetur, iurisdictionionem non amittit; licet contentiosam cum causæ cognitione, ac pro tribunali sedens, exercere nequeat, vt supra dixi in c. nouit, 7. hoc tit. & docet Gl. in cit. 3. ver. priuatus est, Dur. cit. §. Finitur, prin. Tertio: Postquam Legatus dubium negotium aliquod retulit ad Pontificem, iurisdictionio quoad illam causam finita est, c. licet, hoc tit. Quarto: Morte ipsius Legati finitur eius iurisdictionio: cum officium & potestas legationis ipsi personaliter data sit, ita vt successorem propriè non habeat.

NOTANDVM II. Legatus Sedis Apostolicæ statuta condere potest, quæ sponte naturâ perpetua & duratura sunt, tamen eorum auctor mortuus, aut priuatus sit, vt dixi lib. 1. tr. 4. c. 1. condit. 6. Sed non potest Legatus statuta ferre contra ius commune canonicum; sicuti neque Episcopus, c. quod super, de maior. & obed. & monet Innoc. hic, Imola n. 9. Quia inferior non tollit legem Superioris, arg. c. inferior, d. 21. Sed præter ius commune, quæ ad mores reformandos spectant, statuere potest; cum sit ordinatus Iudex in prouincia, c. 2. iun. Gl. ver. placent, eod. tit. in 6. Ad ea tamen statuta, qua præiudicialia alijs sunt, requiritur consensus eorum, quorum interest, vt colligitur ex doctrina Innoc. hic, & tradit Abb. n. 7.

NOTANDVM III. Processus iudicialis incipit per citationem expeditam à iudice: quare ex eo tempore perpetua est iurisdictionio delegati; ita vt morte naturali aut ciuili delegantis non expiret. Ita docui in c. gra-

tom. 20. de offic. delegati, & tradit Gl. hic
ver. citatio, Abb. n. 10. & 11.

CAPITVLVM I.

eod. Tit. in 6.

Officij.

Legati Sedis Apostolicæ, qui non sunt è
latere Pontificis, ratione legationis sibi
generaliter commissæ, beneficia conferre
non possunt, sed ad hoc specialem licentiam
desiderant. At verò Legati à latere, ratione
muneris sui, adeoque veluti ordinario iure
beneficia conferunt: quia sicuti honoris præ-
rogatiuâ alijs excellent, ita etiam maiore par-
te eos auctoritate pollere.

NOTANDVM Vn. Sicuti secundum ius
Cæsareum nomen præsidis generale est, l. 1.
ff. de offic. Præsidis, Proconsul autem maxi-
mam inter Præsides provinciarum potesta-
tem, & maius omnibus in provincia post
Principem imperium gerebat, l. & ideo, 8. ff.
de offic. Proconsul. ita nomen Legati Apo-
stolici generale est. Sed Legati Cardinales
maximam inter omnes potestatem, & sum-
mum in provincia post Papam imperium
gerunt; eò quod è latere Pontificis assumpti,
eum propinquius referant, seu repræsentent.
Vide quæ dixi lib. 1. tr. 4. c. 7. n. 22. & lib. 4.
tr. 2. c. 10. n. 7.

CAPITVLVM II.

Legatos.

PARAPHRASIS.

Legati, qui à Sede Apostolica ad provincias
destinantur, sicuti olim Proconsules ac
Præsides, inter ordinarios Iudices nume-
rari debent: quamobrem eorum officium
ac potestas morte Pontificis legantis non
expirat.

SUMMARIVM.

1. Legatus Pontificius ad provinciam desti-
natus habet iurisdictionem ordinariam;
unde per mortem Pontificis non expirat.

2. Est tamen quodammodo extraordinaria,
cum non sit perpetua & stabilis.

3. Vacante Sede Apostolica, Cardinales Le-
gatum ordinariè reuocare non possunt.

NOTANDVM Vn. Legatus Pontificius
ad provinciam destinatus habet iurisdic-
tionem ordinariam, ac propriam, quæ pro-
inde morte Pontificis legantis non extingui-
tur, tametsi iurisdictione vti non cœperit, imò
ad provinciam non aduenerit ante obi-
tum Papæ, vti bene docet Gl. hic ver. decla-
ramus, quam referunt, & non improbant
Ioan. Andr. & Dominicus, contra Durand.
cit. §. Finitur n. 4. Nam Legatus cum pri-
mum Vrbe egressus est, dignitatem gerit, ac
potestatem in habitu, licet non exerceat ante
provinciæ ingressum, arg. l. 1. & 4. ff. de officio
Proconsul. Ergo, sicuti alij Ordinarij,
eam non amittit, donec reuocetur.

Aduerte tamen ex doctrina Gl. in Clem. 2.
2. ver. nolumus, ibid. Zabar. q. 17. de offic.
Ordinarij, Mol. tr. 5. de iust. disp. 9. Tametsi
iurisdictione & potestas Legatorum Apostoli-
corum simpliciter loquendo ordinaria sit,
esse tamen quodammodo extraordinariam,
& superinductam: cum non sit perpetua,
& stabilis, sed personæ ita inhærens, vt eà
mortuâ, vel reuocatâ extinguatur, & ad suc-
cessorem transire non censetur, vti etiam
dixi supra.

QUÆRITVR hoc loco: An vacante Sede
Papali, Cardinales Legatum reuocare pos-
sint? Resp. cum Dur. cit. §. Finitur, n. 5.
Gl. cit. & Dominico quod ordinariè reuoca-
re non possint; cum Cardinales vacante sede
iurisdictionem Pontificalem non exerceant,
sed id solum sollicitè curare debeant, vt Ec-
clesiæ bonum pastorem eligant, sicuti dixi
lib. 1. tr. 4. c. 7. §. 7. At verò si causa grauis &
vrgens postulare videretur, reuocare poterunt
Legatum; præsertim, si nondum provinciam
ingressus sit: ideòque iurisdictione non plenè
ipsi acquisita sit. Et verò hoc casu frequen-
tius videri poterit necessarium reuocari Le-
gatum, vt à nouo Pontifice cum nouis man-
datis, & instructionibus ad provinciam de-
stinari possit.